

**Stichting Nieuwe Nobelaer
gevestigd te Etten-Leur**

**Rapport inzake de jaarrekening 1 juli 2017 tot en
met 30 juni 2018**

INHOUDSOPGAVE

	Pagina
1. ACCOUNTANTSRAPPORT	
1.1 Opdracht	3
1.2 Algemeen	4
2. BESTUURSVERSLAG	
2.1 Bestuursverslag	6
3. GECONSOLIDEERDE JAARREKENING	
3.1 Geconsolideerde balans per 30 juni 2018	18
3.2 Geconsolideerde winst-en-verliesrekening over de periode 1-7-2017 tot en met 30-6-2018	20
3.3 Geconsolideerd kasstroomoverzicht over de periode 1-7-2017 tot en met 30-6-2018	21
3.4 Grondslagen van waardering en resultaatbepaling van de geconsolideerde jaarrekening	22
3.5 Toelichting op de geconsolideerde balans per 30 juni 2018	26
3.6 Toelichting op de geconsolideerde winst-en-verliesrekening over de periode 1-7-2017 tot en met 30-6-2018	31
4. ENKELVOUDIGE JAARREKENING	
4.1 Enkelvoudige balans per 30 juni 2018	35
4.2 Enkelvoudige winst-en-verliesrekening over de periode 1-7-2017 tot en met 30-6-2018	37
4.3 Grondslagen van waardering en resultaatbepaling van de enkelvoudige jaarrekening	38
4.4 Toelichting op de enkelvoudige balans per 30 juni 2018	39
4.5 Toelichting op de enkelvoudige winst-en-verliesrekening over de periode 1-7-2017 tot en met 30-6-2018	41
5. OVERIGE GEGEVENS	42

1. ACCOUNTANTSRAPPORT

Stichting Nieuwe Nobelaer
T.a.v. mevrouw H.G.W. Vliegenthart - Klein Bramel
en Raad van Toezicht
Anna van Berchemlaan 2
4872 XE ETTEN-LEUR

Breda, 24 september 2018

Geacht bestuur en Raad van Toezicht,

1.1 OPDRACHT

Wij hebben de opdracht om bij de jaarrekening van Stichting Nieuwe Nobelaer een controleverklaring te verstrekken. Deze verklaring is opgenomen in de overige gegevens. Het betreft hier een controleverklaring.

1.2 ALGEMEEN

OPRICHTING VENNOOTSCHAP

Blijkens de akte d.d. 18 december 1957 werd Stichting Nieuwe Nobelaer per genoemde datum opgericht.

ACTIVITEITEN

De activiteiten van Stichting Nieuwe Nobelaer omvatten een aantal activiteiten op het gebied van cultuur, zoals theater, kunsteducatie (muziek, dans, drama, media en beeldend), bibliotheek, speel-o-theek en poppodium. Daarnaast vinden in Nieuwe Nobelaer evenementen plaats met een meer sociale, culturele en maatschappelijke achtergrond alsmede activiteiten met een meer commerciële inslag.

CODE CULTURAL GOVERNANCE

Stichting Nieuwe Nobelaer onderschrijft de Code Cultural Governance. De Stichting voldoet aan de Principes en Best Practices-bepalingen conform het bestuur-directiemodel, welke zijn verankerd in de statuten van de stichting.

In het bestuur-directiestatuut zijn de verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de bestuurder en de Raad van Toezicht vastgelegd.

VASTSTELLING JAARREKENING

De jaarrekening 1 juli 2016 tot en met 30 juni 2017 is vastgesteld. Het nettoresultaat na belastingen over het boekjaar 1 juli 2016 tot en met 30 juni 2017 bedroeg € 317.101.

Tot het geven van nadere toelichtingen zijn wij gaarne bereid.

Hoogachtend,

ESJ Audit & Assurance B.V.

J.M. Schouls
Registeraccountant

2. BESTUURSVERSLAG

2.1 BESTUURSVERSLAG

Hierbij treft u het jaarverslag 2017-2018 aan. Het document bestaat uit de volgende onderdelen:

- A. Algemeen
 - A.1. Bestuursverslag
 - A.2. Verantwoording van de Raad van Toezicht
 - A.3. Verantwoording naar aanleiding van de prestatie indicatoren uit de subsidieovereenkomst met de gemeente Etten-Leur
- B. Jaarrekening 2017-2018
- C. Overige gegevens

A.1. Bestuursverslag

Doelstelling/mission statement

Visie -en daaruit afgeleid de doelstelling van cultuurcentrum Nieuwe Nobelaer- is om alle inwoners van Etten-Leur toegang tot informatie, kennis, kunst en cultuur te bieden. Dit doet Nieuwe Nobelaer door bestaande initiatieven te stimuleren, kruisbestuivingen tussen de disciplines te faciliteren en aandacht te hebben voor alle leeftijdsgroepen. Zo wordt gestreefd naar toegankelijkheid in aanbod, prijs, dienstverlening, entourage en ondersteuning. De uitleenfunctie, kunsteducatiefunctie, podiumfunctie en de sociaal culturele functie zijn de kerndisciplines (meerjarenbeleidsplan 2016-2019).

Terugblik

Na de herstructurering begin 2016 (een reorganisatie die leidde tot een structurele bezuiniging van €500K, de verkoop van het pand aan de gemeente Etten-Leur met een passende kostprijs dekkende huur tot gevolg, alsmede de reductie van de vierkante meters nieuwbouw met 1000 m²) en het hervinden van de balans in seizoen 2016-2017 is het evenwicht inmiddels hervonden. Dat gold niet alleen voor de medewerkers van Nieuwe Nobelaer maar zeker ook voor het vinden van nieuw evenwicht binnen de diverse disciplines (podiumkunsten, kunsteducatie, bibliotheek en sociaal culturele en commerciële evenementen) die in Nieuwe Nobelaer onder één dak en één bestuur te vinden zijn. Nu zijn alle ogen gericht op de start van de bouw van het nieuwe cultuurgebouw aan de Parklaan.

Meerjarenbegroting

In samenspraak met de gemeente Etten-Leur is een meerjarenbegroting opgesteld voor de resterende jaren in de oudbouw. Uit deze meerjarenbegroting is de begroting 2017-2018 gedestilleerd. Deze begroting sloot af met een positief resultaat van €262K.

Aantrekkende markt horeca/commerciële evenementen

Sinds seizoen 2013/2014 had Nieuwe Nobelaer te maken met een forse daling van de commerciële evenementen en bijbehorende omzet. Na een actieve benadering van de zakelijke markt middels o.a. bijwonen netwerkbijeenkomsten en actieve marketing, laat seizoen 2017-2018 een stabilisering zien van het in 2016-2017 behaalde resultaat. Daarnaast zijn er diverse nieuwe partijen binnengehaald. Dit biedt het vooruitzicht in 2018-2019 de horeca/commerciële evenementen uit te breiden. Feit blijft dat de oudbouw minimaal onderhouden wordt (en daarmee soms minder aantrekkelijk is voor zakelijke klanten), dus dat er geen exorbitante stijgingen verwacht kunnen worden. Daarnaast bestaat de nieuwbouw uit een aanzienlijk kleiner aantal vierkante meters ten opzichte van de oudbouw, wat verdere uitbreiding vermoedelijk.

Omzet kunsteducatie loopt een fractie achter op de begroting

Opbrengsten kunsteducatie staan al jaren onder druk, zowel lokaal in Etten-Leur als op landelijk niveau. In seizoen 2017-2018 mag Nieuwe Nobelaer gelukkig weer een stijgende lijn optekenen op het gebied van workshops en groepslessen. Helaas daalt het aantal individuele deelnemers aan de muzieklessen

verder. Deze daling heeft rechtstreeks effect op de opbrengst van met name muziekeducatie, omdat de docenten van deze discipline een dienstverband hebben met Nieuwe Nobelaer. Er was in seizoen 2017-2018 voor een aantal muziekgenres sprake van leegstand, dat wil zeggen dat de docent van betreffend instrument wel betaald wordt, maar er geen inkomsten uit lessen tegenover staan. Hierop is zowel in seizoen 2016-2017 als in seizoen 2017-2018 deeltijdontslag toegepast. Desalniettemin loopt de omzet nog enigszins achter bij de begroting.

Financiële resultaten

De winst- en verliesrekening van Nieuwe Nobelaer sluit af met een positief resultaat van €442K. Dit bedrag zal toegevoegd worden aan de algemene reserve en komt ten gunste van het eigen vermogen, dat van €1K positief naar €443K positief gaat.

Het positieve exploitatieresultaat is gerealiseerd door een verdere stijging van het theaterbezoek, voortdurende bezuinigingen op het gebied van bedrijfsvoering en het doorzetten van het “hand op de knip” beleid. Onderhoud wordt zo minimaal mogelijk gepleegd aan de oudbouw; ontstane vacatures worden, indien mogelijk en met het oog op gewijzigde bedrijfsvoering in de nieuwbouw, niet opnieuw ingevuld.

Het hoge positieve exploitatieresultaat heeft een incidenteel karakter. Een fors tijdelijk overschot op de personeelskosten ten opzichte van de begroting was namelijk ook van invloed. Op personeel gebied zijn in 2017-2018 veel wisselingen geweest. Een aantal medewerkers dat al lang bij Nieuwe Nobelaer werkte verliet de organisatie. Ook de controller die na een nauwkeurige procedure was geselecteerd moest om privé redenen haar werkzaamheden beëindigen. Veel taken zijn opgevangen door de achterblijvers. De personele bezetting was in het achterliggende seizoen feitelijk te laag en zal zo snel mogelijk weer op niveau worden gebracht, deze situatie is niet houdbaar in een organisatie die forse groei doormaakt als het gaat om deelnemers- en bezoekersaantallen.

De vermogens- en liquiditeitspositie

Bij de start van seizoen 2017-2018 betrof het eigen vermogen €1K positief. Toevoeging aan de algemene reserve van het resultaat leidt tot een eigen vermogen op 30 juni 2018 van €443K positief, waarbij de negatieve resultaten uit het verleden zijn ingelopen en een gezonde start is gemaakt met het aanleggen van een weerstandsvermogen om incidentele tegenvallers te kunnen opvangen en om de organisatie voor te kunnen bereiden op de verhuizing naar de nieuwbouw. Met dit eigen vermogen lijkt het vrij zeker dat Nieuwe Nobelaer zal kunnen voldoen aan de eis van de gemeente Etten-Leur dat de organisatie bij de start van de nieuwbouw een positieve eigen vermogen positie heeft. Nieuwe Nobelaer zal het opgebouwde eigen vermogen nodig hebben om de transitie van oud naar nieuwbouw te laten slagen.

Bedrijfsrisico's

Nieuwe Nobelaer is risicobewust. Het toezicht houdend orgaan (de Raad van Toezicht) wordt tijdig en volledig geïnformeerd over kansen en bedreigingen die invloed hebben op de te behalen doelstellingen. Risicomanagement is gericht op het beheersen van risico's. Voor risico's waar geen beheersmaatregelen voor getroffen kunnen worden, hoopt Nieuwe Nobelaer de komende jaren verder te kunnen bouwen aan het weerstandsvermogen.

Ontwikkeling/voortuitblik (kerndisciplines en nieuwbouw)

Kunsteducatie

In voorgaande jaren is het kunsteducatieaanbod van Nieuwe Nobelaer vrijwel constant gebleven. Met ingang van seizoen 2017-2018 is een nieuw aanbod gepresenteerd, toegesneden op de vraag in Etten-Leur. Het aanbod is breed gecommuniceerd onder Etten-Leurenaren. De directie heeft zich tot doel gesteld maximale promotie te verzorgen voor het kunsteducatieaanbod, onder andere door de organisatie van een gratis cultuurweekend voor heel Etten-Leur. Het aanbod kunsteducatie heeft ook een prominente

plek gekregen in de jaarbrochure. Deze inspanningen hebben tot resultaat geleid: het aantal deelnemers aan het totale aanbod groeide in seizoen 2017-2018 - tegen de landelijke trend in - van ca. 700 naar 900 cursisten. Alleen het individuele muziekonderwijs bleef achter; voor zover nodig, is in beperkte mate deeltijdontslag toegepast.

Onderwijs op scholen

Nieuwe Nobelaer heeft de dienstverlening aan scholen geïnventariseerd en uitgebreid, onder andere door naast het primaire onderwijs ook het voortgezet onderwijs te betrekken. Met een groeiend aantal afnemers, activiteiten en bereik hebben we veel meer cultuuronderwijs kunnen brengen naar de schoolkinderen. De omzetgroei die we al zagen in 2016-2017 heeft zich nog verder doorgezet in 2017-2018 (+8%) en is ruim boven de begroting gekomen (+17%).

Bibliotheek

In overeenstemming met de intenties van de nieuwe bibliotheekwet uit 2015 hebben wij het aantal activiteiten in de bibliotheek de afgelopen jaren fors doen toenemen. Minder collectie en meer connectie is in Nieuwe Nobelaer nadrukkelijk zichtbaar door een forse uitbreiding van het aantal gratis evenementen vanuit de bibliotheek (bijvoorbeeld door de opening van het taalhuis). De bibliotheek wordt goed bezocht en bruist van levendigheid. De bibliotheek draait met een kleine groep vaste medewerkers aangevuld met een grote groep actieve vrijwilligers.

Podiumkunsten

Het podiumkunstenprogramma raakt steeds meer toegespitst op de achterban: de inwoners van Etten-Leur. Genres zijn terug van (soms jaren) weggeweest (musical, toneel) en het publiek is verder in opbouw. Bezoekersaantallen zijn fors gegroeid en regelmatig is de grote zaal uitverkocht. Het continu monitoren van de kwaliteit en de bezoekersaantallen teneinde het aanbod daarop bij te stellen, werpt duidelijk zijn vruchten af.

Sociaal culturele evenementen

Nieuwe Nobelaer huisvest al jaren grote sociaal culturele evenementen zoals sinterklaas en de herfstmarathon. De intentie is om daar in de oudbouw zeker nog 1 of 2 spraakmakende evenementen per jaar aan toe te voegen. Zo worden de gemeenteraadsvergaderingen in het najaar van 2018 op proef gehuisvest in Nieuwe Nobelaer.

Commerciële evenementen

Uit een toerekening van de kosten van commerciële evenementen blijkt dat het gebouw van Nieuwe Nobelaer logistiek zeer onhandig in elkaar steekt waardoor forse personeelsinzet noodzakelijk is voor het wetslagen van een evenement. In het pand is veel "loze" ruimte, die niet ingezet wordt voor het evenement maar wel schoongehouden, beveiligd en onderhouden moet worden. Daarnaast is gebleken dat het lastig is de zeer onrendabele prijsstructuur uit het verleden te doorbreken. Desondanks is het gelukt een stabilisering te realiseren en nieuwe partijen binnen te halen, wat de directie heeft doen besluiten bewuster te werven op commerciële evenementen en de personeelsinzet op de afdeling evenementen daarop aan te passen.

Nieuwbouw

De nieuwbouw die voorzien is in 2020 is het wenkend perspectief voor de gebruikers en medewerkers van Nieuwe Nobelaer; de bedrijfsvoering is erop geënt om zo goed mogelijk voorbereid te zijn op de nieuwe huisvesting en bedrijfsvoering. Bij de start van seizoen 2016-2017 is de architect gekozen die de nieuwe huisvesting ontwerpt. De directie van Nieuwe Nobelaer is nauw betrokken geweest bij deze selectie. Landelijke brancheontwikkelingen en lokale ontwikkelingen worden nauwkeurig gevolgd en geïmplementeerd in het ontwerp. Zo heeft de gemeenteraad van Etten-Leur in het najaar van 2016 ingestemd met een verzoek van Nieuwe Nobelaer tot uitbreiding van de stoelencapaciteit van de multifunctionele zaal in de nieuwbouw van 385 naar 500 stoelen.

In het voorjaar van 2018 is gestart met de selectie van de aannemer, ook daar is de directie van Nieuwe Nobelaer nauw bij betrokken.

Veel aandacht wordt besteed aan de consequenties van het nieuwe, compactere pand voor bedrijfsvoering en personeelsinzet. Daar wordt in de oudbouw al een start mee gemaakt. Zodat Nieuwe Nobelaer goed is voorbereid op de transitie naar de nieuwbouw begin 2020.

In het voorjaar van 2018 zijn alle fracties binnen de gemeenteraad bijgepraat over de voortgang van de nieuwbouw door de directeur/bestuurder, de architect, de ambtelijk opdrachtgever nieuwbouw en de nieuwbouwadviseur. Voorts is een risico-inventarisatie opgesteld om aan te tonen dat het project geen verdere vertraging kan verduren. Zaken als achterstallig onderhoud, afgeschreven inventaris, verouderde installaties, imago en motivatie van medewerkers, alsmede het vormgeven van de fusiegedachte in een dedicated gebouw, zijn hierin opgenomen.

Productie van laagdrempelige evenementen

Nieuwe Nobelaer ontwikkelt zich steeds meer tot 'cultuurcentrum zonder drempel'. Er worden vanuit de bibliotheek veel gratis evenementen georganiseerd (taalhuizen, peutervoorlezen, lezingen) en ook het podiumprogramma biedt laagdrempelige evenementen. Zo zijn de uitverkochte kerstspecial en previewavond, het in 2017 gelanceerde Brabants Lach & Lied Festival en het cultuurweekend dat traditioneel in juni plaatsvindt, niet meer weg te denken uit de programmering van Nieuwe Nobelaer.

Verantwoording

Begroting en jaarrekening worden ter goedkeuring voorgelegd aan de Raad van Toezicht, conform een jaarplanning. Daarnaast worden kwartaalcijfers gedeeld, de directiedoelstellingen toegelicht en goedgekeurd en is de Raad van Toezicht nauw betrokken bij de ontwikkelingen rondom de nieuwbouw.

Tweejaarlijks wordt tijdens het bestuurlijk overleg de bestuurder wethouder/portefeuillehouder bijgepraat over de ontwikkelingen. De gemeenteraad wordt twee keer per jaar uitgenodigd om kennis te nemen van de ontwikkelingen en elk kwartaal worden kengetallen en kwartaalcijfers vertrouwelijk op het raadsinformatiesysteem geplaatst.

Samenwerking

Nieuwe Nobelaer werkt graag en veel samen met een grote diversiteit aan partners. Samenwerking is er tussen de culturele disciplines onderling en met de gemeente (nieuwbouw, subsidiebeschikking). Voorts is er sprake van veelvuldige maatschappelijke samenwerking (regenboogvlag, jeugdcultuurfonds Brabant, verschillende stichtingen). Nieuwe Nobelaer verzorgt cultuuronderwijs op alle lagere scholen in Etten-Leur en ook daar is sprake van een nauwe samenwerking. Ten slotte wordt samenwerking gezocht met theaters, bibliotheken en kunstencentra in de regio en waar mogelijk met cultuurcentra in Nederland.

Klankbordgroepen

Nieuwe Nobelaer betreft de inwoners van Etten-Leur graag bij haar organisatie. Zo zijn er sinds 2016 twee klankbordgroepen actief: de klankbordgroep programmering, die de directie adviseert over het podiumprogramma, en de klankbordgroep 'Ziel in het gebouw' met inwoners uit Etten-Leur die meedenken over de inrichting en sfeer van de nieuwbouw.

Kinderen en jongeren

Heel nadrukkelijk worden kinderen en jongeren bij het cultuurcentrum betrokken. Zo worden jaarlijks twee kinderen geselecteerd uit de voorleeswedstrijden die een jaar lang de voorleesambassadeurs zijn van Nieuwe Nobelaer, is het aantal voorleesmomenten in de bibliotheek fors uitgebreid, bestaat minimaal de helft van de cast van de kerstspecial en previewavond uit kinderen en jongeren en

worden in de theaterzalen specifieke voorstellingen voor deze doelgroepen geprogrammeerd die zeer goed bezocht worden.

Begroting 2018-2019

De begroting 2018-2019 sluit af met een positief resultaat van €202K. Er zal worden voorgesteld dit bedrag toe te voegen aan het eigen vermogen waardoor Nieuwe Nobelaer het weerstandvermogen verder kan opbouwen in de komende jaren tot aan de nieuwbouw.

Subsidiebeschikking

Voor de periode 2014-2018 geldt een subsidiebeschikking van de gemeente Etten-Leur. Inmiddels is een nieuwe meerjarige beschikking afgegeven voor de periode 2018 en verder, hetgeen zekerheid geeft om verder te bouwen en door ons gezien wordt als een teken van vertrouwen van de gemeente en de gemeenteraad in de koers van Nieuwe Nobelaer.

Het proces om tot deze beschikking te komen is intensief geweest en heeft veel gevraagd van inzet van het team van directeur/bestuurder en leden van de staf. Bij de start van seizoen 2017-2018 zijn de besprekingen gestart over een beschikking voor de periode daarna, opnieuw voor 4 jaren. Van meet af aan was bekend dat dit complexe materie zou zijn; immers in de periode van deze beschikking zal de organisatie haar intrek nemen in het nieuwe pand aan de Banakker in Etten-Leur, met alle kosten en gevolgen voor de bedrijfsvoering van dien. De prestatie indicatoren waren onderwerp van gesprek tijdens een klankbordgroep van de gemeenteraad begin oktober en zijn daar door de directie gepresenteerd. Voorts zijn alle fracties afzonderlijk bijgepraat in het najaar van 2017 over de bedrijfsvoering van Nieuwe Nobelaer en de toerekening van de subsidie aan de diverse disciplines. Dit heeft geleid tot een raadsbesluit in december 2017 voor een meerjarige subsidiebeschikking die geldt tot de oplevering van de nieuwbouw, waarbij het subsidiebedrag voor de duur van de oudbouw gehandhaafd wordt op 3,3 miljoen. Wij zijn trots op het behaalde resultaat en op de goede relaties met gemeente en gemeenteraadsleden.

A.2. Verslag Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht vervult bij Nieuwe Nobelaer de functie van toezichthouder. Vooraf over de plannen, gedurende het jaar over de voortgang en achteraf over de resultaten. Zij houdt daarmee toezicht op de directeur-bestuurder. Tevens heeft de Raad een stimulerende en adviserende functie richting bestuurder. Zij onderschrijft de principes van de Governance Code Cultuur.

In het afgelopen boekjaar werd veel aandacht besteed aan een 3-tal zaken:

Meerjarige subsidiebeschikking, de geplande nieuwbouw en het uitbouwen van het cultuurcentrum. De meerjarige subsidiebeschikking is een belangwekkend document in de relatie met de gemeente Etten-Leur. Zowel inhoudelijk als financieel legt het de verplichtingen over en weer vast. In de gemeenteraadsvergadering van december werd e.e.a. goedgekeurd. Hiermee kunnen we weer 4 jaar vooruit. Het vooroverleg intern en met medewerkers van de gemeente, wethouder en raadsleden en fracties betekende een forse inspanning.

De inspanningen voor de geplande nieuwbouw kostten ook dit jaar weer veel energie, wijzigingen, veel overleg. Het resultaat is nog niet in zicht: de aanbesteding zit helaas nog in de pijplijn. In het voorjaar werden met alle (nieuwe) raadsfracties gesprekken gevoerd over de nieuwbouw en om hen bij te praten over NN. Deze gesprekken werden zeer gewaardeerd.

Het uitbouwen van het cultuurcentrum werd onder meer gekenmerkt door de landelijke certificering van Nieuwe Nobelaer. We waren daarmee een van de eersten in ons land en het betekende voor allen die betrokken zijn bij NN een kroon op het vele werk. Op alle vlakken werden prima resultaten geboekt. Ook werd de grip op de kosten verbeterd. De presentatie van het nieuwe programma en de eigen producties als previewavond en kerstspecial zorgden voor veel waardering en uitverkochte zalen. Verheugd was de RvT te vernemen dat ICT en website een nieuwe start krijgen.

De directie en de RvT bezochten in Veghel het nieuwe theater in die stad. Zo konden we ook op een andere manier de stafleden spreken en een ander theater zien en uitgelegd krijgen. In juni kwam de RvT bijeen met mevrouw Marian Louppen om bijgepraat te worden over de precieze rol van de RvT als toezichthouder in het licht van de Governance Code Cultuur.

Met waardering werd in de RvT gesproken over de vele positieve artikelen in de media over NN, o.a. het artikel in de Volkskrant.

De RvT vergaderde 5x met de directeur/bestuurder en 2x intern.

Samenstelling Raad van Toezicht

De heer J. van Brummen, voorzitter RvT Nieuwe Nobelaer (onbezoldigd);
voorzitter Stichting Kunst aan de A50, Tilburg (onbezoldigd);
voorzitter Stichting Zuidelijk Historisch Contact, Breda (onbezoldigd);
voorzitter van de Externe Commissie Personeel van Novadic Kentron (onbezoldigd);
vice voorzitter ORTS (onbezoldigd).

Drs. A.M.H.M. Rijnen, vice voorzitter RvT Nieuwe Nobelaer (onbezoldigd);
bestuursadviseur en lid klachtencommissie Volksuniversiteit Breda (onbezoldigd).

Mr. F.G.G. Franssen, secretaris RvT Nieuwe Nobelaer (onbezoldigd);
senior Expert Personenschade bij Cunningham Lindsey Nederland B.V. (bezoldigd);

M.W. van Beers, lid RvT Nieuwe Nobelaer (onbezoldigd);
Penningmeester Stichting GRIP (onbezoldigd).

S. van den Berge, lid RvT Nieuwe Nobelaer (onbezoldigd);
bestuurslid stichting ABC (onbezoldigd);
voorzitter Ondernemingsraad ROC West-Brabant (bezoldigd);
netwerkdocent Kellebeek College (bezoldigd);
lid Raad van Advies Stichting Leer Zelf Online (onbezoldigd).

Drs. W.C.J. Bluemink-Bakx, lid RvT Nieuwe Nobelaer (onbezoldigd);
lid netwerk O&O (onbezoldigd);
adjunct directeur Avans Hogeschool (bezoldigd).

Rooster van aftreden

2018	S. van den Berge
2019	Drs. A.M.H.M. Rijnen en J. van Brummen
2020	Drs. W.C.J. Bluemink-Bakx, M.W. van Beers en mr. F.G.G. Franssen

A.3. Verantwoording van de prestatie indicatoren uit de subsidieovereenkomst

Inleiding

De lopende subsidieovereenkomst met de gemeente Etten-Leur (2014-2018) beschrijft prestatie indicatoren voor de informatie/uitleenfunctie, kunst- en cultuureducatie, theater en de sociaal culturele functie. In de praktijk blijkt dat de sociaal culturele activiteiten als een rode draad door de andere activiteiten lopen. Daarom zijn de sociaal culturele activiteiten zowel verantwoord onder bibliotheek (uitleen), als theater en kunsteducatie. In de subsidiebeschikking is opgenomen dat Nieuwe Nobelaer een laagdrempelige ontmoetingsplaats moet zijn voor de inwoners van Etten-Leur ongeacht leeftijd, achtergrond en interesse. Verder is de opdracht dat er (gezamenlijke) activiteiten met en door organisaties en instellingen in Etten-Leur worden georganiseerd, zoals sociale, maatschappelijke, culturele en sportactiviteiten.

Voorts is het, sinds het vaststellen van de subsidiebeschikking, duidelijk geworden dat de dienstverlening aan het onderwijs zowel landelijk als in Etten-Leur een stijgende lijn vertoont. Ook binnen Nieuwe Nobelaer vormt dit een wezenlijk onderdeel van de bedrijfsvoering. Er is sprake van verschuiving en overlap van activiteiten en dienstverlening tussen kunsteducatie en bibliotheek (leesbevordering) binnen Nieuwe Nobelaer en het onderwijs in Etten-Leur en de regio. Het onderdeel onderwijs is samen met de discipline kunsteducatie verantwoord.

a. Informatie-/uitleenfunctie (bibliotheek)

Maatschappelijk effect:

Beoogde maatschappelijke effecten zijn een waardevolle bijdrage leveren aan het ontplooiën en ontwikkelen van kinderen en jongeren. Ieder in hun diverse leefmilieus; op school, in het gezin en in hun vrije tijd. Via de bibliotheek komen alle inwoners op een laagdrempelige manier in aanraking met diverse informatie(bronnen) en vormen van kunst en cultuur. Ook de bevordering van de sociale cohesie is een belangrijk effect. Informatie over kunst en cultuur en het bieden van een plek voor ontmoeting en debat worden bij Nieuwe Nobelaer breed aangeboden. Sinds de invoering van de bibliotheekwet (2015) gaat de bibliotheek van Nieuwe Nobelaer steeds meer van collectie naar connectie en dat uit zich in een groeiend aantal activiteiten.

Landelijke ontwikkelingen:

De stichting Lezen monitort namens het ministerie van OC&W de landelijke ontwikkelingen rondom bibliotheken. Het aantal volwassen leden daalt landelijk, het aantal jeugdleden stijgt.

In 2017 was ongeveer 10% van de volwassen Nederlanders lid van de bibliotheek. De aanwas van jeugdleden komt mede door de sterkere focus op deze doelgroep.

Primaire prestatie indicatoren

- *minimaal even goed scoren als het landelijk gemiddelde wat betreft het aantal leden van de bibliotheek;*
- *minimaal behoud aantal bezoekers;*
- *vertalen van de landelijke bibliotheekontwikkelingen naar de Etten-Leurse situatie;*
- *aansluiten van het aanbod bij de behoefte/vraag.*

Nieuwe Nobelaer

Aantal leden

De landelijke ontwikkeling (stagnatie van het aantal leden, stijging van het aantal jeugdleden en daling van het aantal volwassen leden) is ook binnen Nieuwe Nobelaer zichtbaar. Het totale aantal leden bleef stabiel (10.000) ten opzichte van het jaar daarvoor, het aantal volwassen leden daalde licht en het aantal jeugdleden steeg, conform de landelijke trend. Het totaal aantal abonnementen blijft stabiel schommelen rond de 10.000, ongeveer gelijk aan het landelijke percentage van 22% van de bevolking dat gebruik

maakt van de bibliotheek. (Kengetallen: stichting lezen.) Het aantal speeltheekabonnementen daalde licht (-20 abonnementen), het is een bewuste keuze geweest om hier geen extra marketing middelen op in te zetten.

Sociaal culturele functie/hoogtepunten

De sociaal culturele functie van de bibliotheek komt tot uitdrukking in de activiteiten die rondom lezen, leesplezier en leesbevordering worden georganiseerd. In seizoen 2017-2018 heeft een forse uitbreiding plaatsgevonden van de activiteiten zoals taalhuis, fablab, etc. (van 150 naar 380 evenementen, een stijging van 150% in vergelijking met seizoen 2016-2017). Nieuwe Nobelaer speelt daarnaast een actieve rol in de week van de alfabetisering en in de alzheimerweek. Tevens organiseert Nieuwe Nobelaer peuter- en kleutervoorlezen en de finales van de voorleeswedstrijden op scholen. Hoogtepunt was de organisatie van het medialab festival in november 2017; een vooruitstrevend festival over nieuwe media dat door vijfhonderd kinderen en jongeren uit Etten-Leur is bezocht.

b. Podiumkunsten

Maatschappelijk effect

Het theateraanbod van Nieuwe Nobelaer kent een brede programmering waarmee zoveel mogelijk bezoekers worden bereikt. Daarnaast wordt het theater ingezet voor de facilitering van amateurkunst- en schoolvoorstellingen. Beoogde maatschappelijke effecten zijn de ontplooiing en ontwikkeling van kinderen en jongeren in hun diverse leefmilieus op school, in het gezin en in hun vrije tijd, en alle inwoners komen op een laagdrempelige manier in aanraking met vormen van kunst en cultuur onder andere ter bevordering van de sociale cohesie.

Landelijke ontwikkelingen

De vereniging voor schouwburg- en concertgebouwdirecties presenteerde over 2017 een lichte stijging van het aantal bezoekers aan podiumkunsten ten opzichte van 2016. Deze stijging was in de Nederlandse theaters vooral te zien in de genres opera, klassieke muziek en jeugdtheater. Behoudens het laatste genre, het jeugdtheater, programmeert Nieuwe Nobelaer nauwelijks opera en klassieke muziek.

Primaire prestatie indicatoren

- minimaal behouden aantal podiumactiviteiten en bezoekers;
- aansluiten bij de behoefte/vraag.

Nieuwe Nobelaer

Hoogtepunten

Het aanbod in seizoen 2017-2018 werd door Nieuwe Nobelaer zelf samengesteld. Er waren meer professionele voorstellingen (62) dan het jaar daarvoor (45) en meer bezoekers (een lichte stijging naar een ruime 20.000 bezoekers). Het aantal amateurvoorstellingen bleef stabiel (totaal 25 uitvoeringen) maar trok een groeiend aantal bezoekers (+ 5%). Waar in seizoen 2016-2017 al een forse stijging van bezoekers aan amateur- en professionele voorstellingen zichtbaar was, zet deze stijging zich voort in seizoen 2017-2018 en is de verwachting -op basis van de voorverkoop- dat dit aantal verder zal stijgen in seizoen 2018-2019.

De nieuwe marketingstrategie die meer geënt is op zichtbaarheid van de organisatie (in tegenstelling tot de manier van werken daarvoor), draagt bij aan deze stijging. Hoogtepunten waren de door Nieuwe Nobelaer zelf geproduceerde voorstellingen (Previewavond, Kerstspecial en Brabants Lach&Lied festival) de randprogrammering bij kindervoorstellingen die voor volle zalen zorgt en de voorstellingen met grote namen die goed bezocht werden zoals Jandino, Frans Bauer en de toneelsolo "Ma" van Hugo Borst.

Sociaal culturele functie

Het aantal sociaal culturele evenementen is stabiel gebleven; organisaties van activiteiten als carnaval, sinterklaas, de vierdaagse, de marathon, Max Mini, Onvermeidelijk, diverse lokale dansscholen en vele anderen kiezen Nieuwe Nobelaer als hun thuisbasis. Eén van de hoogtepunten was de organisatie van het afscheid van burgemeester van Rijnbach in de Grote Zaal voor het netwerk en haar afscheid van de gemeenschap op het plein in het najaar van 2017. Het aantal sociaal culturele activiteiten is ruim 16% gestegen waarbij het gemiddeld aantal bezoekers per activiteit iets lager lag, het totaal bezoekersaantal bleef stabiel op 35K.

c. Kunsteducatie/onderwijs

Maatschappelijk effect

Kunsteducatie wordt op een laagdrempelige manier, in samenwerking met het onderwijs, aangeboden opdat zoveel mogelijk kinderen en jongeren kennis maken met de actieve kunstbeleving. Beoogde maatschappelijke effecten zijn de ontplooiing en ontwikkeling van kinderen en jongeren in hun diverse leefmilieus op school, in het gezin en in hun vrije tijd. Ook voor volwassenen is er een breed kunsteducatieaanbod. Alle inwoners worden zo op een laagdrempelige manier in aanraking gebracht met vormen van kunst en cultuur, waardoor onder andere de sociale cohesie wordt bevorderd.

Met een klein team van consultants en docenten bedient Nieuwe Nobelaer het onderwijs in Etten-Leur en de regio en draagt op professionele wijze bij aan de culturele vorming van zowel leerlingen als leerkrachten. Zo zijn er consultants die scholen begeleiden en inspireren met het vormgeven van het cultuurbeleidsplan. Daarnaast voeren de kunstvakdocenten professionele lessen uit in de klas.

Het podium van Nieuwe Nobelaer is de plek waar kwalitatieve en professionele voorstellingen spelen en die ruimte biedt voor uitvoering van schoolmusicals. Iedere leerling uit Etten-Leur en Zundert komt op deze wijze in aanraking met muziek, theater, dans of beeldende kunst en krijgt zodoende gelijke kansen op kunst en cultuurniveau.

Landelijke ontwikkelingen

Het percentage van de bevolking in Nederland van zes jaar en ouder dat in de vrije tijd zelf iets kunstzinnigs of creatiefs doet, lijkt in de laatste 5 jaar te zijn gedaald. Dat is een constatering in de cultuurindex. De trend, een daling van kunstbeoefening van 14%, wordt voor een deel bepaald door het aantal leerlingen van gesubsidieerde centra voor de kunsten en muziekscholen dat de laatste jaren sterk terugliep. Het volgen van individuele muzieklessen door kinderen en volwassenen vertoont landelijk een dalende lijn. Kunstencentra herpositioneren zich en bieden steeds meer groepslessen aan. Het veld van cultuureducatie en actieve cultuurparticipatie is in beweging, net als de maatschappelijke en politieke opvattingen hierover. Cultuureducatie in het onderwijs is speerpunt in het cultuurbeleid van de rijksoverheid, vastgelegd in het programma "Cultuureducatie met kwaliteit" (CMK). Nieuwe Nobelaer zet zich actief in voor het CMK traject.

Primaire prestatie indicatoren

- minimaal behoud aantal deelnemers kunstactiviteiten;
- aansluiting bij de behoefte/vraag;
- vertalen van de landelijke ontwikkelingen naar de Etten-Leurse situatie;
- aansluiten bij de rijksoverheidsontwikkelingen.

Nieuwe Nobelaer

Vanuit Nieuwe Nobelaer wordt op velerlei wijze bijgedragen aan cultuuronderwijs. Zo worden individuele- en groepslessen aangeboden op het gebied van theater, dans, beeldend en muziek. Daarnaast bedient een klein team van consultants de scholen (begeleiding van leraar en leerling) en geven kunstvakdocenten les in de klas.

De belangstelling voor het aanbod binnen Nieuwe Nobelaer vertoonde in seizoen 2017-2018 een stijgende lijn. Het totale aantal cursisten steeg van 663 naar 900. De stijging komt voornamelijk door toenemende belangstelling voor de groepslessen en de workshops. Veel energie is gestoken in nieuw en actueel aanbod en dat werpt zijn vruchten af. De belangstelling voor het individuele muziekonderwijs neemt, conform de landelijke trend, verder af.

Daarnaast vertoont de dienstverlening op de scholen een stijgende lijn. De totale deelname aan alle activiteiten georganiseerd door Nieuwe Nobelaer, variërend van dans- en dramalessen op school, voorleeswedstrijden, zomerlezen, schoolmusicals, groepsbezoeken aan de bibliotheek, peutervoorlezen en cultuurdagen voor het onderwijs, groeide naar 22.000 deelnemers in seizoen 2017-2018. Hieronder vallen ook de projecten/activiteiten die worden aangeboden binnen het cultuuraanbod via Koepel.

Sociaal culturele functie/hogtepunten

Enkele hoogtepunten met betrekking tot cultuureducatie waren in 2017-2018 de previewavond en kerstspecial waar alle disciplines aan mee werkten en het cultuurweekend dat gratis toegankelijk was voor de bevolking van Etten-Leur en waar alle disciplines van Nieuwe Nobelaer zich presenteerden. De flashmob in het winkelcentrum door de dansafdeling van Nieuwe Nobelaer was tevens een hoogtepunt.

Harmoniemodel certificering

In het najaar van 2017 was Nieuwe Nobelaer 'proeftuin' voor het harmoniemodel certificering. Een organisatie brede audit, onder andere op het gebied van financieel beleid, programmering, en de relatie met stakeholders (onder andere de gemeente) waar Nieuwe Nobelaer glansrijk doorheen kwam. Nieuwe Nobelaer mag derhalve als één van de eersten in Nederland voor de duur van 4 jaren het kenmerk 'gecertificeerd cultuurcentrum' voeren.

3. GECONSOLIDEERDE JAARRE- KENING

3.1 GECONSOLIDEERDE BALANS PER 30 JUNI 2018

(na voorstel resultaatbestemming)

	30 juni 2018		30 juni 2017	
	€	€	€	€
ACTIVA				
VASTE ACTIVA				
<i>Immateriële vaste activa</i>		85.719		111.726
<i>Materiële vaste activa</i>		115.471		157.942
VLOTTENDE ACTIVA				
<i>Vorraden handelsgoederen</i>		13.011		21.125
<i>Vorderingen</i>		419.346		350.939
<i>Liquide middelen</i>		604.984		458.852
		1.238.531		1.100.584

	<u>30 juni 2018</u>		<u>30 juni 2017</u>	
	€	€	€	€
PASSIVA				
GROEPSVERMOGEN		442.874		1.012
VOORZIENINGEN		21.362		21.000
KORTLOPENDE SCHULDEN		774.295		1.078.572
		<u>1.238.531</u>		<u>1.100.584</u>

**3.2 GECONSOLIDEERDE WINST-EN-VERLIESREKENING
 OVER DE PERIODE 1-7-2017 TOT EN MET 30-6-2018**

	1-7-2017 / 30-6-2018		1-7-2016 / 30-6-2017	
	€	€	€	€
Netto-omzet	1.263.266		1.274.612	
Inkoopwaarde van de omzet	<u>-814.308</u>		<u>-754.005</u>	
Brutowinst	448.958		520.607	
Overige bedrijfsopbrengsten	<u>3.407.471</u>		<u>3.361.289</u>	
Brutomarge		3.856.429		3.881.896
Lonen en salarissen	1.738.852		1.811.750	
Sociale lasten	277.371		277.833	
Pensioenlasten	161.883		184.846	
Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa	103.605		96.228	
Overige bedrijfskosten	<u>1.127.988</u>		<u>1.174.551</u>	
Som der bedrijfslasten		<u>3.409.699</u>		<u>3.545.208</u>
Bedrijfsresultaat		446.730		336.688
Financiële baten en lasten		<u>-4.868</u>		<u>-19.587</u>
Groepsresultaat na belastingen		<u>441.862</u>		<u>317.101</u>

3.3 GECONSOLIDEERD KASSTROOMOVERZICHT OVER DE PERIODE 1-7-2017 TOT EN MET 30-6-2018

	1-7-2017 / 30-6-2018		1-7-2016 / 30-6-2017	
	€	€	€	€
Kasstroom uit operationele activiteiten				
Bedrijfsresultaat		446.730		336.688
<i>Aanpassingen voor</i>				
Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa	91.909		96.228	
Dotatie voorzieningen	362		21.000	
		92.271		117.228
<i>Verandering in werkkapitaal</i>				
Mutatie voorraden en onderhanden werk	8.114		421	
Debiteuren	-92.678		-	
Overige vorderingen	24.271		-174.048	
Kortlopende schulden (exclusief banken)	-19.905		-856.977	
		-80.198		-1.030.604
Kasstroom uit bedrijfsoperaties				
		458.803		-576.688
Betaalde interest		-4.868		-19.587
Kasstroom uit operationele activiteiten				
		453.935		-596.275
Kasstroom uit investeringsactiviteiten				
Investerings immateriële vaste activa	-19.985		-28.934	
Investerings materiële vaste activa	-15.142		-13.015	
Desinvesterings immateriële vaste activa	11.696		-	
Kasstroom uit investeringsactiviteiten				
		-23.431		-41.949
Kasstroom uit financieringsactiviteiten				
Aflossing langlopende schulden		-284.372		-
Mutatie geldmiddelen				
		146.132		-638.224
Verloop mutatie geldmiddelen				
Stand per begin boekjaar		458.852		1.097.076
Mutaties in boekjaar		146.132		-638.224
Stand per eind boekjaar		604.984		458.852

3.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING VAN DE GECONSOLIDEERDE JAARREKENING

Algemene toelichting

De locatie van de feitelijke activiteiten

Stichting Nieuwe Nobelaer is feitelijk gevestigd op Anna van Berchemlaan 2, 4872 XE te Etten-Leur.

Informatieverschaffing over continuïteit

Het voortbestaan van Stichting Nieuwe Nobelaer is voor een substantieel deel afhankelijk van de te ontvangen subsidie van de gemeente Etten-Leur. Dit subsidiebedrag is toegekend aan Stichting Nieuwe Nobelaer voor een periode van 4 jaar (2014-2018). Voor de periode 2018-2022 is een nieuwe beschikking verkregen.

Informatieverschaffing over groepsverhoudingen

Stichting Nieuwe Nobelaer is sinds 1 januari 2010 enig aandeelhouder van Nieuwe Nobelaer B.V. en was economisch eigenaar van de grond en het hoofdgebouw aan de Anna van Berchemlaan 2 te Etten-Leur tot 8 april 2016. Op 8 april 2016 heeft Stichting Nieuwe Nobelaer de grond en het hoofdgebouw verkocht aan Gemeente Etten-Leur.

Per 1 mei 2010 zijn door het bestuur van Stichting Nieuwe Nobelaer een 4-tal B.V.'s opgericht: NN Horeca en Congres B.V., NN OG B.V., NN Popelucht B.V. en Culturele Projecten en Amateurkunsten Etten-Leur B.V.

Informatieverschaffing over consolidatie

In de geconsolideerde jaarrekening worden opgenomen de financiële gegevens van de Stichting en haar groepsmaatschappijen per 30 juni 2018. Groepsmaatschappijen zijn rechtspersonen en vennootschappen waarin beslissende zeggenschap wordt uitgeoefend.

De groepsmaatschappijen worden integraal geconsolideerd vanaf de datum waarop beslissende zeggenschap in de groepsmaatschappij is verkregen. De groepsmaatschappijen worden niet meer in de consolidatie opgenomen vanaf de datum waarop geen sprake meer is van beslissende zeggenschap. De posten in de geconsolideerde jaarrekening worden volgens uniforme grondslagen van waardering en resultaatbepaling vastgesteld

Stichting Nieuwe Nobelaer heeft een 100% deelneming in Nieuwe Nobelaer B.V.

Nieuwe Nobelaer B.V. heeft 100% deelnemingen in:

- NN Horeca en Congres B.V. (Etten-Leur)
- NN OG B.V. (Etten-Leur)
- NN Popelucht B.V. (Etten-Leur)
- Culturele Projecten en Amateurkunsten Etten-Leur B.V. (Etten-Leur)

Algemene grondslagen voor verslaggeving

De standaarden op basis waarvan de jaarrekening is opgesteld

De geconsolideerde jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving voor kleine rechtspersonen, die uitgegeven zijn door de Raad voor de Jaarverslaggeving.

Activa en passiva worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs.

Grondslagen

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs onder aftrek van afschrijvingen. Er wordt rekening gehouden met bijzondere waardeverminderingen; dit is het geval als de boekwaarde van het actief hoger is dan de realiseerbare waarde ervan.

De afschrijving is lineair en gebaseerd op de verwachte gebruiksduur rekening houdend met de restwaarde. Indien de verwachting omtrent de afschrijvingsmethode, gebruiksduur en/of restwaarde in de loop van de tijd wijzigingen ondergaat, worden zij als een schattingswijziging verantwoord.

Resultaten uit verkoop van immateriële vaste activa worden separaat onder de afschrijvingskosten verantwoord.

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs inclusief direct toerekenbare kosten, onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de verwachte toekomstige gebruiksduur en bijzondere waardeverminderingen.

Resultaten uit verkoop van materiële vaste activa worden separaat onder de afschrijvingskosten verantwoord.

Voorraden

De voorraden worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs onder toepassing van de FIFO-methode (first in, first out) of lagere opbrengstwaarde. De opbrengstwaarde is de geschatte verkoopprijs onder aftrek van direct toerekenbare verkoopkosten. Bij de bepaling van de opbrengstwaarde wordt rekening gehouden met de incourantheid van de voorraden.

Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie, inclusief de transactiekosten indien materieel. Indien geen sprake is van (dis)agio en transactiekosten is de geamortiseerde kostprijs gelijk aan de nominale waarde van de vorderingen. Vorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Dit is meestal de nominale waarde. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten.

Wanneer het de verwachting is dat een derde de verplichtingen vergoedt, en wanneer het waarschijnlijk is dat deze vergoeding zal worden ontvangen bij de afwikkeling van de verplichting, dan wordt deze vergoeding als een actief in de balans opgenomen.

Kortlopende schulden

Kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Kortlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten. Dit is meestal de nominale waarde.

Grondslagen voor de bepaling van het resultaat

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de opbrengstwaarde van de geleverde prestaties en de kosten en andere lasten over het jaar. De opbrengsten op transacties worden verantwoord in het jaar waarin zij zijn gerealiseerd.

Omzetverantwoording

Onder netto-omzet wordt verstaan de opbrengst uit levering van goederen en diensten onder aftrek van kortingen en dergelijke en van over de omzet geheven belastingen.

Lonen en salarissen

Alle medewerkers in loondienst bij de groep hebben een dienstverband bij Nieuwe Nobelaer B.V.

Binnen Nieuwe Nobelaer B.V. zijn 3 verschillende CAO's van toepassing: CAO Kunsteducatie, CAO Nederlandse Podia en CAO Openbare Bibliotheken.

De CAO Kunsteducatie is leading, dat wil zeggen dat iedere medewerker die vanuit zijn functie niet verplicht onder de CAO Openbare Bibliotheken of CAO Nederlandse Podia valt, automatisch onder de CAO Kunsteducatie valt. Dit geldt ook voor medewerkers die binnen hun dienstverband meerdere functies vervullen welke onder verschillende CAO's vallen.

Pensioenlasten

De pensioentoezeggingen zijn ondergebracht bij een bedrijfstakpensioenfonds. De aan de pensioenuitvoerder te betalen premie wordt als last in de winst- en verliesrekening verantwoord. Te betalen premie dan wel de vooruitbetaalde premie per jaareinde wordt als overlopend passief respectievelijk overlopend actief verantwoord.

De medewerkers die werkzaam zijn bij Nieuwe Nobelaer zijn voor hun pensioen verzekerd bij het Pensioenfonds Zorg en Welzijn. Uitzondering hierop vormen de medewerkers die vanuit hun functie onder de CAO Openbare Bibliotheken vallen, zij zijn vanuit die CAO verplicht verzekerd voor hun pensioen bij het Pensioenfonds Openbare Bibliotheken.

De pensioenregelingen kwalificeren voor de jaarverslaggeving als Defined Contribution regelingen.

Overige bedrijfskosten

De kosten worden bepaald op historische basis en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Overheidssubsidies

De gemeente Etten-Leur verstrekt aan Stichting Nieuwe Nobelaer een subsidie inzake de uitvoering van Diensten van Algemeen en Economisch Belang. In de subsidiebeschikking worden 4 kernfuncties aangewezen waarvoor de subsidie ter beschikking wordt gesteld. De subsidie is verantwoord onder de overige bedrijfsopbrengsten.

Rentelasten en soortgelijke kosten

Rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende passiva. Bij de verwerking van de rentelasten wordt rekening gehouden met de verantwoorde transactiekosten op de ontvangen leningen.

Belastingen over de winst of het verlies

De belasting over het resultaat wordt berekend over het resultaat voor belastingen in de geconsolideerde winst-en-verliesrekening, rekening houdend met beschikbare, fiscaal compensabele verliezen uit voorgaande boekjaren en vrijgestelde winstbestanddelen en na bijtelling van niet-aftrekbare kosten. Tevens wordt rekening gehouden met wijzigingen die optreden in de latente belastingvorderingen en latente belastingschulden uit hoofde van wijzigingen in het te hanteren belastingtarief.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen. Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van interest, ontvangen dividenden en winstbelastingen zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten.

3.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS PER 30 JUNI 2018

Vaste activa

Immateriële vaste activa

	Website / webshop
	€
Stand per 1 juli 2017	
Aanschaffingswaarde	172.298
Cumulatieve afschrijvingen	<u>-60.572</u>
Boekwaarde per 1 juli 2017	<u>111.726</u>
<i>Mutaties</i>	
Investeringen	19.985
Afschrijvingen	-34.296
Desinvesteringen aanschaffings- waarde	-14.719
Desinvesteringen cumulatieve afschrijvingen	<u>3.023</u>
Saldo mutaties	<u>-26.007</u>
Stand per 30 juni 2018	
Aanschaffingswaarde	177.564
Cumulatieve afschrijvingen	<u>-91.845</u>
Boekwaarde per 30 juni 2018	<u>85.719</u>
Afschrijvingspercentages	<u>20%</u>

De immateriële vaste activa betreft de inrichting van de website en de daaraan gekoppelde webshop. Middels de webshop kunnen bezoekers tickets bestellen voor theatervoorstellingen en cursisten zich aanmelden voor cursussen bij de Nieuwe Nobelaer.

Materiële vaste activa

	Inrichting en inventaris
	€
Stand per 1 juli 2017	
Aanschaffingswaarde	442.551
Cumulatieve afschrijvingen	<u>-284.609</u>
Boekwaarde per 1 juli 2017	<u>157.942</u>
<i>Mutaties</i>	
Investeringen	15.142
Afschrijvingen	<u>-57.613</u>
Saldo mutaties	<u>-42.471</u>
Stand per 30 juni 2018	
Aanschaffingswaarde	457.693
Cumulatieve afschrijvingen	<u>-342.222</u>
Boekwaarde per 30 juni 2018	<u>115.471</u>
Afschrijvingspercentages	<u>10-20%</u>

Vlottende activa

	30-06-2018	30-06-2017
	€	€
<i>Vorraden handelsgoederen</i>		
Food & beverage	11.561	17.109
VVV bonnen	1.450	3.025
VVV verkoopartikelen	-	991
	<u>13.011</u>	<u>21.125</u>
<i>Handelsdebiteuren</i>		
Handelsdebiteuren	244.402	160.458
Voorziening dubieuze debiteuren	<u>-13.477</u>	<u>-22.211</u>
	<u>230.925</u>	<u>138.247</u>
<i>Belastingen en premies sociale verzekeringen</i>		
Omzetbelasting	<u>20.201</u>	<u>8.203</u>

	<u>30-06-2018</u>	<u>30-06-2017</u>
	€	€
<i>Overige vorderingen en overlopende activa</i>		
Vooruitbetaalde bedragen	156.817	168.283
Nog te ontvangen bedragen	9.062	13.657
Overige vorderingen en overlopende activa	<u>2.341</u>	<u>4.276</u>
	<u>168.220</u>	<u>186.216</u>
Liquide middelen		
Bank	588.470	445.722
Kas	<u>16.514</u>	<u>13.130</u>
	<u>604.984</u>	<u>458.852</u>

De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de Stichting.

Kredietfaciliteit

Met de Rabobank is een kredietfaciliteit overeengekomen met een maximum van € 10.000. Ten behoeve van het bankkrediet (waarvan per balansdatum geen gebruik wordt gemaakt) bij de Rabobank zijn geen zakelijke zekerheden gesteld. Gedurende het jaar is geen gebruik gemaakt van de faciliteit.

Groepsvermogen

Voor een toelichting op deze post wordt verwezen naar de specificatie bij de enkelvoudige balans.

	<u>30-06-2018</u>	<u>30-06-2017</u>
	€	€
Voorzieningen		
Overige voorzieningen	<u>21.362</u>	<u>21.000</u>
<i>Overige voorzieningen</i>		
Voorziening opleidingskosten kunsteducatie	<u>21.362</u>	<u>21.000</u>
	<u>1-7-2017 /</u>	<u>1-7-2016 /</u>
	<u>30-6-2018</u>	<u>30-6-2017</u>
	€	€
<i>Voorziening opleidingskosten kunsteducatie</i>		
Stand per 1 juli	21.000	-
Dotatie ten laste van resultaat	<u>362</u>	<u>21.000</u>
Stand per 30 juni	<u>21.362</u>	<u>21.000</u>

Betreft een voorziening in het kader van toekomstgericht opleiden van medewerkers kunsteducatie. Jaarlijks wordt een bijdrage per medewerker gestort die binnen 5 jaar aangewend dient te worden. Dit is vanuit de CAO een verplichte minimale jaarlijkse bijdrage per medewerker die door de werkgever betaald dient te worden.

	<u>30-06-2018</u>	<u>30-06-2017</u>
	€	€
Kortlopende schulden		
Overige schulden en overlopende passiva	485.081	496.594
Schulden aan leveranciers en handelskredieten	221.340	251.892
Belastingen en premies sociale verzekeringen	44.478	45.714
Schulden ter zake van pensioenen	23.396	-
Aflossingsverplichting	<u>-</u>	<u>284.372</u>
	<u>774.295</u>	<u>1.078.572</u>
<i>Belastingen en premies sociale verzekeringen</i>		
Loonheffing	<u>44.478</u>	<u>45.714</u>
<i>Overige schulden en overlopende passiva</i>		
Kaartverkoop webshop	176.733	143.016
Overige vooruitontvangen bedragen	64.755	114.656
Overige nog te betalen bedragen	163.110	142.225
Nog te betalen lonen en salarissen	80.483	89.325
Rentelasten langlopende schulden	<u>-</u>	<u>7.372</u>
	<u>485.081</u>	<u>496.594</u>

Niet in de balans opgenomen rechten, verplichtingen en regelingen

Informatieverschaffing over niet in de balans opgenomen verplichtingen

Huurverplichting:

Stichting Nieuwe Nobelaer heeft een huurverplichting voor het boekjaar 2018/2019 ad € 128.000 inzake de huur van het bedrijfspand.

Pensioenverplichting:

Stichting Nieuwe Nobelaer heeft een jaarlijkse verplichting jegens een pensioenverzekeraar van circa € 5.500 inzake de jaarlijkse beheerkosten.

Verbonden partijen:

Van de Gemeente Etten-Leur ontvangt Stichting Nieuwe Nobelaer subsidie. De subsidie voor de periode 2018-2022 is geformaliseerd. Deze subsidie zal, indien het nieuwe pand betrokken wordt, opnieuw beoordeeld worden door de Gemeente Etten-Leur.

De niet in de balans opgenomen verplichtingen inzake de fiscale eenheid

Omzetbelasting:

Tussen de vennootschappen Nieuwe Nobelaer B.V., NN Horeca en Congres B.V., NN OG B.V., NN Popelucht B.V en Culturele Projecten en Amateurkunsten Etten-Leur B.V. bestaat een fiscale eenheid voor de omzetbelasting. De verrekening van de belastingen vindt plaats alsof elke vennootschap zelfstandig belastingplichtig is.

Voor de vennootschappen die deel uitmaken van de fiscale eenheid voor de omzetbelasting bestaat hoofdelijke aansprakelijkheid voor de omzetbelasting die door de fiscale eenheid is verschuldigd.

Vennootschapsbelasting:

Tussen de vennootschappen Nieuwe Nobelaer B.V., NN Horeca en Congres B.V., NN OG B.V., NN Popelucht B.V en Culturele Projecten en Amateurkunsten Etten-Leur B.V. bestaat een fiscale eenheid voor de vennootschapsbelasting. De verrekening van de belastingen vindt plaats alsof elke vennootschap zelfstandig belastingplichtig is.

Voor de vennootschappen welke deel uitmaken van de fiscale eenheid voor de vennootschapsbelasting bestaat hoofdelijke aansprakelijkheid voor de belastingschulden die door de fiscale eenheid is verschuldigd.

Gebeurtenissen na Balansdatum

Voor een beschrijving van de gebeurtenissen na balansdatum wordt verwezen naar het bestuursverslag.

3.6

**TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE WINST-EN-VERLIESREKENING
OVER DE PERIODE 1-7-2017 TOT EN MET 30-6-2018**

	<u>1-7-2017 / 30-6-2018</u>	<u>1-7-2016 / 30-6-2017</u>
	€	€
Netto-omzet		
Omzet Horeca	505.844	523.195
Omzet Kunsteducatie, kunstactiviteiten en account onderwijs	302.669	325.097
Omzet Theater	295.090	254.690
Omzet Bibliotheek en speel-o-theek	124.403	130.587
Omzet overige	<u>35.260</u>	<u>41.043</u>
	<u>1.263.266</u>	<u>1.274.612</u>
Overige bedrijfsopbrengsten		
Subsidie Gemeente Etten-Leur	3.306.478	3.306.478
Huuropbrengsten	20.194	19.998
Sponsorbijdragen	6.476	12.653
Overige subsidies	<u>74.323</u>	<u>22.160</u>
	<u>3.407.471</u>	<u>3.361.289</u>

De overige subsidies zijn eenmalig hoog in verband met de vrijval van een groot subsidieproject gedurende het boekjaar 2017/2018.

	1-7-2017 / 30-6-2018	1-7-2016 / 30-6-2017
	€	€
Bezoldiging		
Bezoldiging bestuurders inclusief ten laste van geconsolideerde maatschappijen	<u>127.729</u>	<u>123.581</u>

Bezoldiging topfunctionarissen

Topfunctionarissen

1-7-2017 / 30-6-2018

Naam	Beloning	Belastbare kostenver- goeding	Voorziening beloning op termijn	Motivatie o- verschrijding norm	Functie(s)	Duur en om- vang dienst- verband	
	€	€	€				
H.G.W. Vliegthart - Klein Bramel	109.147		-	18.582	N.v.t.	Directeur- bestuurder	Onbepaald

1-7-2016 / 30-6-2017

Naam	Beloning	Belastbare kostenver- goeding	Voorziening beloning op termijn	Motivatie o- verschrijding norm	Functie(s)	Duur en om- vang dienst- verband	
	€	€	€				
H.G.W. Vliegthart - Klein Bramel	105.016		-	18.565	N.v.t.	Directeur- bestuurder	Onbepaald

Leden Raad van Toezicht gedurende boekjaar 1 juli 2017 tot en met 30 juni 2018. Allen onbezoldigd.

- J. van Brummen (voorzitter)
- drs. A.M.H.M. Rijnen (vice-voorzitter)
- mr. F.G.G. Franssen (secretaris)
- M.W. van Beers (lid)
- S.S. Van den Berge (lid)
- drs. W.C.J. Bluemink-Bakx (lid)

Maximum volgens WNT:

Directeur-bestuurder € 181.000 (2016/2017: € 179.000)

Voorzitter Raad van Toezicht € 27.150 (2016/2017: € 26.850)

Lid Raad van Toezicht € 18.100 (2016/2017: € 17.900)

Gemiddeld aantal werknemers

Het aantal personeelsleden per balansdatum bedroeg 38,1 omgerekend naar fulltime equivalenten (voorgaand boekjaar: 38,2). Het aantal personeelsleden is berekend op basis van werkelijke sv-dagen en niet van feitelijke personen.

	1-7-2017 / 30-6-2018	1-7-2016 / 30-6-2017
	€	€
Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa		
Afschrijvingen immateriële vaste activa	45.992	32.484
Afschrijvingen materiële vaste activa	<u>57.613</u>	<u>63.744</u>
	<u>103.605</u>	<u>96.228</u>
Overige bedrijfskosten		
Overige personeelskosten	275.197	281.460
Huisvestingskosten	443.306	521.694
Verkoopkosten	110.935	141.894
Autokosten	3.424	4.415
Kantoorkosten	173.584	152.680
Algemene kosten	<u>121.542</u>	<u>72.408</u>
	<u>1.127.988</u>	<u>1.174.551</u>
Financiële baten en lasten		
Rentelasten en soortgelijke kosten	<u>-4.868</u>	<u>-19.587</u>

De lening aan de Gemeente Etten-Leur is gedurende het boekjaar volledig afgelost. Derhalve een daling van de rentelasten gedurende het boekjaar 2017/2018.

4. ENKELVOUDIGE JAARREKENING

4.1 ENKELVOUDIGE BALANS PER 30 JUNI 2018

(na voorstel resultaatbestemming)

	<u>30 juni 2018</u>		<u>30 juni 2017</u>	
	€	€	€	€
ACTIVA				
VASTE ACTIVA				
<i>Financiële vaste activa</i>		442.874		1.012
		<u>442.874</u>		<u>1.012</u>

	30 juni 2018		30 juni 2017	
	€	€	€	€
PASSIVA				
EIGEN VERMOGEN				
Stichtingskapitaal		-		-
Overige reserve		<u>442.874</u>		<u>1.012</u>
		<u>442.874</u>		<u>1.012</u>

**4.2 ENKELVOUDIGE WINST-EN-VERLIESREKENING
OVER DE PERIODE 1-7-2017 TOT EN MET 30-6-2018**

	<u>1-7-2017 / 30-6-2018</u>		<u>1-7-2016 / 30-6-2017</u>	
	€	€	€	€
Bedrijfsresultaat		-		-
Aandeel in resultaat van ondernemingen waarin wordt deelgenomen		<u>441.862</u>		<u>317.101</u>
Resultaat na belastingen		<u><u>441.862</u></u>		<u><u>317.101</u></u>

4.3 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING VAN DE ENKELVOUDIGE JAARREKENING

Algemene grondslagen voor verslaggeving

De standaarden op basis waarvan de jaarrekening is opgesteld

De enkelvoudige jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving voor kleine rechtspersonen, die uitgegeven zijn door de Raad voor de Jaarverslaggeving.

Activa en passiva worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs.

Grondslagen

Financiële vaste activa

Deelnemingen waarin invloed van betekenis kan worden uitgeoefend worden gewaardeerd volgens de vermogensmutatiemethode (nettovermogenswaarde). Wanneer 20% of meer van de stemrechten uitgebracht kan worden, wordt ervan uitgegaan dat er invloed van betekenis is.

De nettovermogenswaarde wordt berekend volgens de grondslagen die gelden voor deze jaarrekening; voor deelnemingen waarvan onvoldoende gegevens beschikbaar zijn voor aanpassing aan deze grondslagen, wordt uitgegaan van de waarderingsgrondslagen van de desbetreffende deelneming.

Indien de waardering van een deelneming volgens de nettovermogenswaarde negatief is, wordt deze op nihil gewaardeerd. Indien en voor zover Stichting Nieuwe Nobelaer in deze situatie geheel of gedeeltelijk instaat voor de schulden van de deelneming, dan wel het stellige voornemen heeft de deelneming tot betaling van haar schulden in staat te stellen, wordt hiervoor een voorziening getroffen.

Grondslagen voor de bepaling van het resultaat

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de opbrengstwaarde van de geleverde prestaties en de kosten en andere lasten over het jaar. De opbrengsten op transacties worden verantwoord in het jaar waarin zij zijn gerealiseerd.

Aandeel in resultaat van ondernemingen waarin wordt deelgenomen

Het resultaat is het bedrag waarmee de boekwaarde van de deelneming sinds de voorafgaande jaarrekening is gewijzigd als gevolg van het door de deelneming behaalde resultaat voor zover dit aan Stichting Nieuwe Nobelaer wordt toegerekend.

4.4 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS PER 30 JUNI 2018

Vaste activa

	<u>30-06-2018</u>	<u>30-06-2017</u>
	€	€
Financiële vaste activa		
Deelneming in groepsmaatschappijen	<u>442.874</u>	<u>1.012</u>
<i>Deelneming in groepsmaatschappijen</i>		
Nieuwe Nobelaer B.V.	<u>442.874</u>	<u>1.012</u>

Betreft een 100% deelneming van Stichting Nieuwe Nobelaer. Statutair gevestigd te Etten-Leur.

Deelneming in groepsmaatschappijen

	<u>Nieuwe Nobelaer B.V.</u>
	€
Boekwaarde per 1 juli 2017	1.012
Resultaat	<u>441.862</u>
Boekwaarde per 30 juni 2018	<u>442.874</u>

Eigen vermogen

In onderstaand overzicht is het verloop van het eigen vermogen weergegeven:

	<u>Stichtingskapitaal</u>	<u>Overige reserve</u>
	€	€
Stand per 1 juli 2017	-	1.012
Uit resultaatverdeling	<u>-</u>	<u>441.862</u>
Stand per 30 juni 2018	<u>-</u>	<u>442.874</u>

Niet in de balans opgenomen rechten, verplichtingen en regelingen

Voorstel resultaatverwerking

Statutaire regeling inzake de resultaatbestemming:

In overeenstemming met de statuten zal het resultaat worden toegevoegd aan de overige reserves.

De leiding van Stichting Nieuwe Nobelaer stelt voor het resultaat de volgende bestemming te geven:

Het resultaat over 1 juli 2017 tot en met 30 juni 2018 ad € 441.862 is geheel toegevoegd aan de overige reserves.

4.5

TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE WINST-EN-VERLIESREKENING OVER DE PERIODE 1-7-2017 TOT EN MET 30-6-2018

Aandeel in resultaat van ondernemingen waarin wordt deelgenomen

	<u>1-7-2017 / 30-6-2018</u>	<u>1-7-2016 / 30-6-2017</u>
	€	€
Resultaat deelneming Nieuwe Nobelaer B.V.	<u>441.862</u>	<u>317.101</u>

Etten-Leur, 24 september 2018

Stichting Nieuwe Nobelaer

Het Bestuur:

H.G.W. Vliegthart -
Klein Bramel

5. OVERIGE GEGEVENS

Stichting Nieuwe Nobelaer
T.a.v. mevrouw H.W.G. Vliegthart
en de Raad van Toezicht
Anna van Berchemlaan 2
4872 XE ETTEN-LEUR

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

A. Verklaring over de jaarrekening 1 juli 2017 tot en met 30 juni 2018

ONS OORDEEL

Wij hebben de jaarrekening voor het jaar eindigend op 30 juni 2018 van Stichting Nieuwe Nobelaer te Etten-Leur gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Nieuwe Nobelaer per 30 juni 2018 en van het resultaat over de periode 1 juli 2017 tot en met 30 juni 2018 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de geconsolideerde en enkelvoudige balans per 30 juni 2018;
2. de geconsolideerde en enkelvoudige winst-en-verliesrekening over de periode 1 juli 2017 tot en met 30 juni 2018 en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

DE BASIS VOOR ONS OORDEEL

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Nieuwe Nobelaer zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW vereist is.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

VERANTWOORDELIJKHEDEN VAN HET BESTUUR EN DE RAAD VAN TOEZICHT VOOR DE JAARREKENING

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. Tevens is het bestuur verantwoordelijk dat de jaarrekening in overeenstemming is met de bepalingen van en krachtens de WNT. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderneming in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de vennootschap te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De met governance belaste personen zijn verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de vennootschap.

ONZE VERANTWOORDELIJKHEDEN VOOR DE CONTROLE VAN DE JAARREKENING

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen; en
- het toetsen van de WNT-verantwoording middels het WNT-controle protocol 2017.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. In dit kader hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden voor de groepsonderdelen. Bepalend hierbij zijn de omvang en/of het risicoprofiel van de groepsonderdelen of de activiteiten. Op grond hiervan hebben wij de groepsonderdelen geselecteerd waarbij een controle of beoordeling van de volledige financiële informatie of specifieke posten noodzakelijk was.

Wij communiceren met de met governance belaste personen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Breda, 24 september 2018

ESJ Audit & Assurance B.V.

J.M. Schouls
Registeraccountant